
Неофіційний переклад українською

Рада з прав людини

П'ятдесят друга сесія

27 лютого – 4 квітня 2023 р.

Пункт 4 порядку денного

Ситуації у сфері прав людини, що потребують уваги Ради

Резолюцію прийнято Радою з прав людини 4 квітня 2023 р.

52/32. Ситуація, що склалася у сфері прав людини в Україні внаслідок російської агресії

Рада з прав людини,

керуючись принципами та цілями Статуту Організації Об'єднаних Націй, *нагадуючи* про зобов'язання всіх держав за статтею 2 цього Статуту утримуватися у своїх міжнародних відносинах від загрози силою або її застосування проти територіальної цілісності або політичної незалежності будь-якої держави та вирішувати свої міжнародні спори мирними засобами,

наново підтверджуючи необхідність докладати максимальних зусиль для врегулювання будь-яких конфліктів та спорів між державами виключно мирними засобами та уникати будь-яких військових та бойових дій, що можуть лише ускладнити вирішення цих конфліктів і спорів,

посилаючись на Загальну декларацію прав людини, відповідні міжнародні договори з прав людини та договори, що стосуються міжнародного гуманітарного права, а також на роль регіональних угод, зокрема Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод (Європейської конвенції з прав людини),

посилаючись також на резолюцію Генеральної Асамблеї 3314 (XXIX) від 14 грудня 1974 року під назвою «Визначення агресії»,

посилаючись далі на резолюцію Генеральної Асамблеї ES-11/1 від 2 березня 2022 року про агресію проти України та на всі інші резолюції, ухвалені на одинадцятій надзвичайній спеціальній сесії Генеральної Асамблеї,

посилаючись на резолюцію Ради з прав людини 49/1 від 4 березня 2022 року про ситуацію з правами людини в Україні, спричинену російською агресією, та резолюцію S-34/1 від 12 травня 2022 року про погіршення ситуації з правами людини в Україні внаслідок російської агресії,

наново підтверджуючи свою цілковиту відданість підтримці суверенітету, політичної незалежності, територіальної цілісності та єдності України в межах її міжнародно визнаних кордонів, включаючи її територіальні води, та наново підтверджуючи, що всі народи мають право вільно, без зовнішнього втручання, визначати свій політичний статус і здійснювати свій економічний, соціальний і культурний розвиток згідно з міжнародним правом,

наново підтверджуючи також першорядний обов'язок держав поважати, захищати і здійснювати права людини,

визнаючи, що міжнародне право прав людини та міжнародне гуманітарне право доповнюють і підкріплюють одне одного,

рішуче засуджуючи агресію Російської Федерації проти України,

висловлюючи серйозну стурбованість поточною кризою у сфері прав людини та гуманітарною кризою в Україні, зокрема, повідомленнями про порушення та утиски прав людини та порушення міжнародного гуманітарного права Російською Федерацією, включаючи грубі та систематичні порушення прав людини, та нагадуючи про рішуче висловлення занепокоєння Генеральним секретарем, Верховним комісаром Організації Об'єднаних Націй з прав людини, Незалежною міжнародною комісією з розслідування порушень в Україні, спеціальними процедурами Ради з прав людини та договірними органами,

наново підтверджуючи важливість Конвенції про запобігання злочину геноциду та покарання за нього та нагадуючи, що масові, серйозні та систематичні порушення прав людини та міжнародного гуманітарного права можуть призвести до геноциду,

посилаючись на доповіді Генерального секретаря та Управління Верховного комісара Організації Об'єднаних Націй з прав людини, що ґрунтуються на роботі заснованої у 2014 році Моніторингової місії ООН з прав людини в Україні, та відповідні доповіді від місій експертів Організації з безпеки та співробітництва в рамках Московського механізму,

висловлюючи глибоке занепокоєння висновками Комісії, відображеними в її доповіді¹ щодо широкого спектру порушень міжнародного права прав людини та порушень міжнародного гуманітарного права, багато з яких становлять воєнні злочини, які було скоєно в Україні від 24 лютого 2022 року,

відзначаючи із занепокоєнням, що Комісія також встановила, що хвилі нападів російських збройних сил на українську енергетичну інфраструктуру та застосування тортур російською владою можуть становити злочини проти людяності,

висловлюючи глибоке занепокоєння з приводу зростаючої кількості жертв серед цивільного населення, спричиненої російською агресією проти України та широкомасштабним примусовим переміщенням цивільного населення в Україні, що призвело до появи понад 8 мільйонів біженців та понад 5 мільйонів внутрішньо переміщених осіб, серед яких більшість становлять жінки та діти, які наражаються на підвищений ризик стати жертвами сексуального та гендерного насильства, торгівлі людьми, експлуатації та утисків,

рішуче засуджуючи напади на цивільних осіб, у тому числі дітей, невідбиркове застосування вибухової зброї в населених районах, що є однією з основних причин жертв серед цивільного населення, умисні вбивства, незаконне позбавлення волі, застосування катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження, свавільні і позасудові страти, насильницькі зникнення, зґвалтування та інші форми сексуального та гендерного насильства,

висловлюючи глибоке занепокоєння висновками Комісії про те, що російська влада несе відповідальність за незаконне переміщення та депортацію цивільних осіб та інших осіб, які перебувають під захистом, зокрема дітей, в межах України або в Російську Федерацію, відповідно, що є воєнними злочинами,

рішуче засуджуючи пошкодження та руйнування житлових районів та критичної цивільної інфраструктури, у тому числі навчальних закладів, медичних установ, систем санітарії, водо- та паливостачання, спричинені невідбирковими бомбардуваннями та обстрілами населених пунктів Російською Федерацією, напади на енергетичну

¹ A/HRC/52/62.

інфраструктуру, у тому числі на ядерні об'єкти та місцевість поруч із ними, зокрема на Запорізьку атомну електростанцію, та відзначаючи, що ці напади позбавили значну частину цивільного населення електроенергії, води та санітарії, опалення, у тому числі протягом холодних зимових місяців, а також телекомунікацій, та ускладнили доступ до послуг охорони здоров'я та освіти, як повідомила Комісія,

засуджуючи всі акти незаконного руйнування, пошкодження та цілеспрямованого знищення культурної спадщини, таких як місця, установи та об'єкти культурного, історичного та релігійного значення в Україні, внаслідок військових нападів Російської Федерації,

висловлюючи глибоке занепокоєння становищем осіб з інвалідністю та людей похилого віку, визнаючи нагальну потребу оцінити вплив цього конфлікту на їхнє становище та вжити посилені заходи для забезпечення їхнього захисту під час конфлікту, а також відзначаючи важливість забезпечення повної, рівноправної та змістовної участі осіб з інвалідністю та осіб похилого віку і організацій, що представляють їхні інтереси, на всіх етапах процесу розбудови миру,

наголошуючи на нагальній необхідності негайного припинення Російською Федерацією агресії проти України, виведення її військ з території України та припинення військових дій проти України, а також негайного припинення підтримки цих дій Білоруссю, пріоритизації захисту цивільних осіб, у тому числі переміщених, і цивільних об'єктів, а також повного, своєчасного, термінового, безперешкодного та безпечного гуманітарного доступу, і вимагаючи від сторін цього конфлікту поваги до дотримання принципів прав людини та повного виконання своїх відповідних зобов'язань за міжнародним правом, у тому числі зобов'язань за міжнародним правом прав людини, міжнародним гуманітарним правом та міжнародним біженським правом,

нагадуючи, що держави-члени Ради з прав людини зобов'язані дотримуватися найвищих стандартів у заохоченні та захисті прав людини,

висловлюючи глибокий жаль з приводу страждань людей в Україні та наново підтверджуючи свою глибоку солідарність з ними, наголошуючи при цьому на важливості надання всім жертвам належної підтримки та допомоги, а також ефективних засобів правового захисту та відшкодування,

висловлюючи занепокоєння гуманітарними потребами всіх тих, хто рятується втечею від військових дій або кому довелося переміститися внаслідок військових дій,

наново підтверджуючи важливість повної, рівноправної та змістовної участі та лідерства жінок, у тому числі жінок з інвалідністю, у процесі планування та прийняття рішень щодо посередництва, зміцнення довіри, запобігання та врегулювання конфліктів та відновлення, та їх залучення до всіх зусиль, спрямованих на підтримку та укріплення засад миру і безпеки, а також необхідність запобігання порушенням та утискам прав людини, таким як будь-які форми сексуального та гендерного насильства, включаючи сексуальне насильство, пов'язане з конфліктом,

наново підтверджуючи, що право на свободу думки та вільне вираження як онлайн, так і офлайн, є правом людини, гарантованим усім, та відповідно знову наголошуючи на суттєвості ролі вільних і незалежних засобів масової інформації та неурядових організацій, і засуджуючи будь-які напади на журналістів, засоби масової інформації, працівників ЗМІ та правозахисників,

наголошуючи, що дезінформація, поширювана державами та підтримуваними ними суб'єктами, може сприяти вчиненню серйозних порушень міжнародного права та мати далекосяжний негативний вплив на здійснення прав людини, особливо під час надзвичайних ситуацій, криз та збройних конфліктів,

підкреслюючи зобов'язання, прийняте всіма сторонами Женевських конвенцій 12 серпня 1949 року та Додаткового протоколу Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, а також зобов'язання щодо захисту жертв міжнародних збройних конфліктів

(Протокол I), розслідувати і переслідувати в судовому порядку або видавати осіб, які ймовірно вчинили або наказали вчинити серйозні порушення Женевських конвенцій або Додаткового протоколу I до них, якщо доречно,

вітаючи проведення розслідування ситуації в Україні Офісом прокурора Міжнародного кримінального суду та відзначаючи видачу 17 березня 2023 року Палатою досудового провадження МКС ордерів на арешт двох осіб у зв'язку із ймовірним вчиненням воєнних злочинів «незаконної депортації населення (дітей)» та «незаконного переміщення населення (дітей) з окупованих територій України до Російської Федерації»,

відзначаючи роль Міжнародного Суду ООН у вирішенні, відповідно до міжнародного права, правових спорів, поданих державами на його розгляд, та нагадуючи про наказ, виданий Судом 16 березня 2022 року, про негайне припинення Російською Федерацією військових дій, розпочатих нею 24 березня 2022 року на території України,

визнаючи значущість розслідування, проведеного Комісією, та підкреслюючи роль, яку відіграють Управління Верховного комісара та його моніторингова місія в Україні у сприянні формуванню об'єктивної оцінки ситуації з правами людини в Україні,

1. *найрішучішим чином засуджує* порушення та утиски прав людини та порушення міжнародного гуманітарного права, спричинені агресією Російської Федерації проти України;

2. *знову засвідчує* свою рішучу прихильність суверенітету, політичній незалежності, єдності та територіальній цілісності України в межах її міжнародно визнаних кордонів, включно з її територіальними водами;

3. *закликає* Російську Федерацію негайно припинити порушення та утиски прав людини та порушення міжнародного гуманітарного права в Україні та закликає до суворого дотримання всіх прав людини та основних свобод і до захисту цивільного населення та критично важливих об'єктів цивільної інфраструктури в Україні;

4. *закликає* до швидкого та такого, що піддається перевірці, виведення військ Російської Федерації та підтримуваних Росією збройних груп з усієї території України в межах її міжнародно визнаних кордонів та її територіальних вод з метою запобігання подальшим порушенням та утискам прав людини та порушенням міжнародного гуманітарного права в країні та підкреслює нагальну необхідність негайного припинення бойових дій проти України;

5. *вимагає*, щоб усі сторони цього збройного конфлікту поводитися з усіма військовополоненими відповідно до положень Женевської конвенції про поводження з військовополоненими від 12 серпня 1949 року та Додаткового протоколу до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол I), та закликає до повного обміну військовополоненими, звільнення всіх незаконно затриманих осіб та повернення всіх інтернованих та примусово переміщених, та депортованих цивільних осіб, у тому числі дітей;

6. *наполегливо закликає* до надання повного, своєчасного, безпосереднього, безперешкодного та безпечного гуманітарного доступу, у тому числі через лінії зіткнення, гарантуючи, що представники гуманітарних організацій та гуманітарна допомога надійде до всіх нужденних, особливо тих, хто перебуває у вразливому становищі, та до поваги до незалежності, нейтралітету та неупередженості гуманітарних організацій, а також до забезпечення захисту гуманітарного персоналу та медичного персоналу, який займається виконанням виключно медичних обов'язків;

7. *наполегливо закликає* Російську Федерацію припинити незаконні примусові переміщення та депортацію цивільних осіб та інших осіб, що знаходяться під захистом, в межах України або до Російської Федерації, відповідно, зокрема дітей, включно з дітьми з установ опіки, дітей без супроводу та розлученими з сім'єю дітьми, та вимагає, щоб Російська Федерація забезпечила представникам та співробітникам загальноновизнаних міжнародних правозахисних та гуманітарних механізмів безперешкодний, безпосередній, постійний та безпечний доступ, надала достовірні та повні відомості про кількість та місцезнаходження цих цивільних осіб та забезпечила гідне поводження із ними та їхнє безпечне повернення;

8. *відзначає* нещодавні обміни військовополоненими між сторонами цього збройного конфлікту та *наполегливо закликає* Російську Федерацію надати представникам та співробітникам загальноновизнаних міжнародних правозахисних та гуманітарних механізмів безперешкодний, безпосередній та постійний доступ до всіх військовополонених, незаконно затриманих осіб, а також примусово переміщених та депортованих цивільних осіб, і забезпечити гуманне та гідне поводження із ними відповідно до міжнародного гуманітарного права;

9. *вітає* доповіді Незалежної міжнародної комісії з розслідування порушень в Україні відповідно до резолюцій Ради з прав людини 49/1 та S-34/1²;

10. *рішуче засуджує* будь-які атаки на цивільних осіб як таких, на інших осіб, що знаходяться під захистом, і цивільні об'єкти, включно з цивільними евакуаційними автоколоннами, а також невідборчі та непропорційні атаки, включно з невідборчими артобстрілами та невідборчим застосуванням вибухової зброї, та висловлює занепокоєння з приводу довгострокових ризиків для цивільного населення, пов'язаних із пошкодженням цивільної інфраструктури та нерозірваними боєприпасами;

11. *висловлює занепокоєння* щодо впливу цього конфлікту на погіршення продовольчої безпеки в усьому світі, і зокрема в найменш розвинених країнах, оскільки Україна і весь регіон є одними з найважливіших районів експорту зерна та сільськогосподарської продукції у світі, у той час як мільйони людей у низці регіонів світу стикаються з голодом або безпосереднім ризиком голоду, або відчують серйозну нестачу продовольства, а також щодо такого впливу на енергетичну безпеку, і підкреслює важливість зусиль для забезпечення стабільної і посиленої реалізації Ініціативи щодо безпечного транспортування зерна та продовольства з портів України та інших відповідних ініціатив;

12. *наголошує* на важливості збереження вільного, відкритого, сумісного, надійного та безпечного доступу до Інтернету та однозначно засуджує будь-які заходи, що перешкоджають або позбавляють будь-яку особу можливості отримувати або поширювати інформацію онлайн або офлайн, включно з частковим або повним відключенням Інтернету;

13. *також наголошує*, що всі особи, які рятуються втечею від конфлікту в Україні, повинні бути захищені без будь-якої дискримінації, зокрема за ознакою расової, національної та етнічної приналежності;

² A/77/533 та A/HRC/52/62.

14. *рекомендує* відповідним мандатаріям тематичних спеціальних процедур у рамках їхніх відповідних мандатів приділяти особливу увагу ситуації щодо прав людини в Україні;

15. *наголошує* на важливості забезпечення притягнення до відповідальності винних у скоєнні порушень та утисків прав людини та порушень міжнародного гуманітарного права та звертає особливу увагу на нагальну необхідність продовжувати проведення своєчасних, незалежних та неупереджених розслідувань усіх ймовірних утисків та порушень заради припинення безкарності та забезпечення притягнення винних осіб до відповідальності за допомогою відповідних механізмів, у тому числі винних у скоєнні найтяжчих злочинів відповідно до міжнародного права;

16. *підкреслює* необхідність забезпечення відправлення правосуддя для всіх жертв порушень та утисків прав людини та порушень міжнародного гуманітарного права, а також підкреслює, що притягнення винних до відповідальності має вирішальне значення для запобігання подальшим порушенням та утискам прав людини та порушенням міжнародного гуманітарного права;

17. *наголошує* на важливості поваги до, захисту та здійснення прав людини дітей та захисту дітей від усіх форм насильства, у тому числі сексуального та гендерно зумовленого насильства, та особливо наголошує на важливості розслідування та документування порушень та утисків прав дитини та порушень міжнародного гуманітарного права, включно із примусовими переміщеннями та депортацією, відповідними механізмами, зокрема Комісією;

18. *ухвалює* продовжити на ще один рік мандат Незалежної міжнародної комісії з розслідування порушень в Україні, визначений Радою з прав людини в її резолюції 49/1, що доповнює роботу місії зі спостереження за правами людини в Україні, закріплює її результати та спирається на них, у тісній координації з Моніторинговою місією ООН з прав людини в Україні та Управлінням Верховного комісара Організації Об'єднаних Націй з прав людини;

19. *звертається з проханням* до Комісії представити Раді з прав людини на її п'ятдесят четвертій сесії усну доповідь з подальшим проведенням інтерактивного діалогу, надати Раді на її п'ятдесят п'ятій сесії комплексну доповідь з подальшим проведенням інтерактивного діалогу та представити доповідь Генеральній Асамблеї на її сімдесят восьмій сесії з подальшим проведенням інтерактивного діалогу;

20. *звертається з проханням* до Генерального секретаря надати всі ресурси, необхідні для того, щоб Комісія могла виконати свій мандат, зокрема додаткових фахівців з юридичних та слідчих питань, а також ресурси та фахівців, необхідних для того, щоб Управління Верховного комісара могло надавати таку адміністративну, технічну та логістичну підтримку, яка потрібна для здійснення положень цієї резолюції, зокрема щодо встановлення фактів, правового аналізу та збору доказів;

21. *закликає* всі відповідні сторони та держави, а також заохочує громадянське суспільство, засоби масової інформації та інших відповідних зацікавлених сторін повною мірою співпрацювати з Комісією, щоб вона могла ефективно виконувати свій мандат, і, залежно і від необхідності, надавати Комісії наявні у них або отримані ними відповідні відомості та документи;

22. *закликає* відповідні органи, підрозділи та установи системи Організації Об'єднаних Націй повною мірою співпрацювати з Комісією та своєчасно відгукуватися на будь-які її прохання, зокрема прохання про надання доступу до відповідних відомостей та документів;

23. *ухвалює* продовжувати свою активну залученість до цього питання.

57-е засідання
4 квітня 2023 року

[Прийнято занесеним до протоколу голосуванням у 28 голосів проти 2 при 17, що утрималися. Голоси розподілилися наступним чином:

За:

Аргентина, Бельгія, Бенін, Чилі, Коста-Ріка, Кот-д'Івуар, Чеська Республіка, Фінляндія, Франція, Гамбія, Грузія, Німеччина, Литва, Люксембург, Малаві, Малайзія, Мальдіви, Мексика, Чорногорія, Непал, Парагвай, Катар, Румунія, Сомалі, Україна, Об'єднані Арабські Емірати, Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії, Сполучені Штати Америки

Проти:

Китай та Еритрея

Утримались:

Алжир, Бангладеш, Болівія (Багатонаціональна Держава), Камерун, Куба, Габон, Гондурас, Індія, Казахстан, Киргизстан, Марокко, Пакистан, Сенегал, Південно-Африканська Республіка, Судан, Узбекистан і В'єтнам]
